

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2023/739**2023 m. balandžio 4 d.****kuriuo Bulgarijos, Lenkijos ir Rumunijos grūdų ir aliejingųjų sėklų sektoriams numatoma skubios paramos priemonė**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ⁽¹⁾, ypač į jo 221 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

- (1) 2022 m. vasario 24 d. Rusijos invazija į Ukrainą daro poveikį laivybos operacijoms Ukrainos Juodosios jūros uostuose, iš kurių eksportuojama apie 90 % Ukrainos grūdų ir aliejingųjų sėklų. Siekiant išvengti grėsmės pasaulio apsirūpinimo maistu saugumui ir paremti Ukrainos ūkininkus, skubiai prireikė alternatyvių logistikos maršrutų, todėl Sąjunga ėmėsi konkrečių priemonių, kad palengvintų Ukrainos žemės ūkio produktų eksportą, kaip nurodyta Komisijos komunikate „Veiksmų planas dėl ES ir Ukrainos solidarumo koridorių Ukrainos žemės ūkio produkcijos eksportui ir dvišalei prekybai su ES palengvinti“ ⁽²⁾;
- (2) dėl pasikeitusių logistikos maršrutų Ukrainos grūdų ir aliejingųjų sėklų transportavimas į tradicines rinkas tapo brangesnis. Todėl buvo eksportuojama į Sąjungos rinką;
- (3) padidėjęs grūdų ir aliejingųjų sėklų importas iš Ukrainos į netoli Ukrainos esančias Sąjungos valstybes nares, kuriose buvo sukurti pagrindiniai ES ir Ukrainos solidarumo koridoriai, daro poveikį vietos ūkininkams. Tam tikruose Sąjungos regionuose dėl papildomo importo susidarė perteklinė pasiūla, sumažėjo vietos kainos arba buvo perkrautos logistikos grandinės;
- (4) atsižvelgiant į netoli Ukrainos sienos esančių Sąjungos valstybių narių vidaus tiekimo padėtį ir logistikos problemas manoma, kad labiausiai nukentėjo Bulgarijos, Lenkijos ir Rumunijos ūkininkai, ypač tie, kurie yra arčiausiai sienos ar tranzito centro. Grūdų ir aliejingųjų sėklų vietos kainų sumažėjimas daro poveikį šių ūkininkų ekonominiam gyvybingumui ir gali turėti įtakos jų sprendimams dėl sėjos. Tikėtina, kad dėl tokios padėties atitinkamose vietovėse sparčiai sumažės gamybos mastas, taip pat kils sunkumų įgyvendinant ES ir Ukrainos solidarumo koridorių sistemą. Tokia padėtis yra konkreti problema, kuriai taikomas Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 221 straipsnis. Šios konkrečios problemos, kuri yra aktuali keliuose kelių Sąjungos valstybių narių regionuose, neišspręsti to reglamento 219 arba 220 straipsnyje numatytais priemonėmis, nes ji nėra konkrečiai susijusi nei su esamu rinkos sutrikimu arba konkrečiu tokio sutrikimo pavojumi, nei su kovos su gyvūnų ligų plitimu priemonėmis arba vartotojų pasitikėjimo praradimu dėl pavojaus visuomenės, gyvūnų ar augalų sveikatai. Be to, siekiant išvengti spartaus grūdų ir aliejingųjų sėklų gamybos masto sumažėjimo, reikia skubiai taikyti intervenciją, pavyzdžiui, imtis neatidėliotinių priemonių, numatytų to reglamento 221 straipsnyje;
- (5) todėl tikslinga Bulgarijai, Lenkijai ir Rumunijai skirti finansinę dotaciją ūkininkams, nukentėjusiems nuo išaugusio grūdų ir aliejingųjų sėklų importo iš Ukrainos, paremti tik tikrai būtinu laikotarpiu. Kiekvienai iš šių valstybių narių skiriama suma turėtų būti nustatyta atsižvelgiant į galimą konkrečių kultūrinių augalų produkcijos vertės sumažėjimą ir paveiktų regionų ūkininkus;

⁽¹⁾ OL L 347, 2013 12 20, p. 671.

⁽²⁾ COM(2022) 217 *final*. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Veiksmų planas dėl ES ir Ukrainos solidarumo koridorių Ukrainos žemės ūkio produkcijos eksportui ir dvišalei prekybai su ES palengvinti“.

- (6) Bulgarija, Lenkija ir Rumunija turėtų paskirstyti pagalbą veiksmingiausiais kanalais, remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriais atsižvelgiama į sunkumų, su kuriais susiduria grūdus ir aliejingąsias sėklas auginantys ūkininkai paveiktuose regionuose, mastą ir kartu užtikrinama, kad tie ūkininkai būtų galutiniai pagalbos gavėjai ir būtų vengiama bet kokio rinkos ir konkurencijos iškreipimo;
- (7) Bulgarijai, Lenkijai ir Rumunijai skirta suma kompensuotų tik dalį paveiktų regionų ūkininkų patirtų faktinių nuostolių, todėl šioms valstybėms narėms turėtų būti leista suteikti papildomą nacionalinę paramą tiems gamintojams laikantis šiame reglamente nustatytų sąlygų ir terminų;
- (8) siekiant Bulgarijai, Lenkijai ir Rumunijai suteikti lakstumo skirstyti pagalbą pagal aplinkybes, kuriomis reikia susidoroti su ūkininkų patiriamais sunkumais, joms turėtų būti leista ją sumuoti su kita parama, finansuojama Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis;
- (9) atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos pagalbos sumos nustatytos eurais, ir siekiant užtikrinti, kad parama būtų skiriama vienodomis sąlygomis ir vienu metu, būtina nustatyti euro kaip nacionalinės valiutos neįsivedusioms valstybėms narėms – Bulgarijai, Lenkijai ir Rumunijai – skirtos sumos konvertavimo datą. Kadangi šiame reglamente galutinis pagalbos paraiškų pateikimo terminas nenumatytas, taikant Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 ⁽³⁾ 30 straipsnio 3 dalį tikslinga laikyti, kad šiame reglamente nustatytoms sumoms taikomą valiutos kursą lemiantis operacinis įvykis yra šio reglamento įsigaliojimo data;
- (10) dėl su biudžetu susijusių priežasčių Sąjunga turėtų finansuoti Bulgarijos, Lenkijos ir Rumunijos patirtas išlaidas tik jei jos patirtos iki tam tikros leidžiamos datos;
- (11) šiai neatidėliotinai priemonei skirta parama turėtų būti išmokėta iki 2023 m. rugsėjo 30 d. Kadangi po 2023 m. rugsėjo 30 d. mokėjimai nebebus atliekami, Deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 5 straipsnio 2 dalis neturėtų būti taikoma;
- (12) siekiant sudaryti sąlygas Sąjungai stebėti, kiek ši neatidėliotina priemonė yra veiksminga, Bulgarija, Lenkija ir Rumunija turėtų teikti Komisijai išsamią informaciją apie jos įgyvendinimą;
- (13) siekiant užtikrinti, kad ūkininkai pagalbą gautų kuo greičiau, Bulgarijai, Lenkijai ir Rumunijai turėtų būti suteikta galimybė šį reglamentą įgyvendinti nedelsiant. Todėl šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;
- (14) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Bulgarija, Lenkija ir Rumunija šiame reglamente nustatytomis sąlygomis gali pasinaudoti 56 300 000 EUR dydžio Sąjungos pagalba, kad galėtų teikti išskirtinę paramą ūkininkams, auginantiesiems priede nurodytus grūdus ir aliejingąsias sėklas.
2. Bulgarija, Lenkija ir Rumunija naudoja 2 straipsnyje nurodytas sumas priemonėms, kuriomis siekiama paveiktuose regionuose kompensuoti ūkininkų dėl išaugusio grūdų ir aliejingųjų sėklų importo iš Ukrainos patirtus ekonominius nuostolius.

⁽³⁾ 2021 m. gruodžio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/127, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2116 papildomas mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų, finansų valdymo, sąskaitų patvirtinimo, užstatų ir euro naudojimo taisyklėmis (OL L 20, 2022 1 31, p. 95).

3. Priemonės taikomos remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriais atsižvelgiama į nukentėjusių ūkininkų patirtus ekonominius nuostolius ir užtikrinama, kad pagal jas atliekami mokėjimai neiškraipys rinkos arba konkurencijos.
4. Bulgarijos, Lenkijos ir Rumunijos patirtos išlaidos, susijusios su mokėjimais už 2 dalyje nurodytas priemones, atitinka Sąjungos pagalbos skyrimo reikalavimus tik jei tie mokėjimai atlikti iki 2023 m. rugsėjo 30 d.
5. Taikant Deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 30 straipsnio 3 dalį, 2 straipsnio 1 dalyje nustatytoms sumoms taikomą valiutos kursą lemiantis operacinis įvykis yra šio reglamento įsigaliojimo data.
6. Parama pagal šiame reglamente numatytas priemones gali būti sumuojama su kita parama, finansuojama Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis.

2 straipsnis

1. Pagal 1 straipsnį Sąjungos patirtos išlaidos negali viršyti šios bendros sumos:
 - a) 16 750 000 EUR Bulgarijai;
 - b) 29 500 000 EUR Lenkijai;
 - c) 10 050 000 EUR Rumunijai.
2. Bulgarija, Lenkija ir Rumunija, remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, gali skirti papildomą nacionalinę pagalbą priemonėms, kurių imamasi pagal 1 straipsnį, neviršydamos 100 % šio straipsnio 1 dalyje nustatytos atitinkamos sumos, su sąlyga, kad pagal jas atliekami mokėjimai neiškraipys rinkos arba konkurencijos.
3. Bulgarija, Lenkija ir Rumunija 2 dalyje nurodytą papildomą paramą išmoka ne vėliau kaip 2023 m. rugsėjo 30 d.

3 straipsnis

1. Bulgarija, Lenkija ir Rumunija nedelsdamos ir ne vėliau kaip 2023 m. birželio 30 d. Komisijai pateikia:
 - a) ketinamų taikyti priemonių aprašymą;
 - b) kriterijus, pagal kuriuos nustatomi pagalbos teikimo metodai, ir pagalbos paskirstymo ūkininkams loginį pagrindimą;
 - c) informaciją apie numatomą priemonių, kuriomis siekiama kompensuoti ūkininkų ekonominius nuostolius, patirtus dėl grūdų ir aliejingųjų sėklų importo iš Ukrainos, poveikį;
 - d) informaciją apie veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant patikrinti, ar numatytas priemonių poveikis pasiektas;
 - e) informaciją apie veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant išvengti konkurencijos iškreipimo;
 - f) Sąjungos išlaidų mokėjimo prognozę, suskirstytą pagal mėnesius iki 2023 m. rugsėjo 30 d.;
 - g) informaciją apie papildomos paramos, suteiktos pagal 2 straipsnio 2 dalį, dydį.
2. Ne vėliau kaip 2024 m. gegužės 15 d. Bulgarija, Lenkija ir Rumunija informuoja Komisiją apie bendras pagal kiekvieną priemonę išmokėtas sumas (jei taikytina, suskirstytas pagal Sąjungos suteiktą pagalbą ir papildomą nacionalinę pagalbą), gavėjų skaičių ir tipą ir priemonės veiksmingumo vertinimą.

4 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2023 m. balandžio 4 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

PRIEDAS

1 straipsnio 1 dalyje nurodytų produktų sąrašas

KN kodas	Aprašymas
1001	Kviečiai ir meslinas (kviečių bei rugių mišinys)
1002	Rugiai
1003	Miežiai
1004	Avižos
1005	Kukurūzai
1008 60	Kvietrugiai
–	Produktų, kurių KN kodai yra 1001, 1002, 1003, 1004, 1005 ir 1008 60, mišiniai
1205	Rapsų arba rapsukų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos
1206	Saulėgrąžų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos